Wereld van Filantropie

Bert Koopman - Foto: Dirk Kome

Gezien, gewaardeerd, erkend

Vijf jaar stichting Intern Toezicht Goede Doelen

Door: Bert Koopman

06-02-2025

Governance *Opinie*

Chapeau! Het eerste lustrum is een feit. Om dit te markeren organiseerde ITGD onlangs in Amsterdam het symposium Toezicht in Topvorm, met prominente sprekers en een inspirerend programma. Vakgenoten onder elkaar. Actuele ontwikkelingen inzake toezicht op goede doelen stonden centraal, zoals nieuwe erkenningsregels, wetenschappelijk onderzoek en behavioral governance. In dit hoofdartikel stippen we ze aan.

Eerst dit. Goede doelen zijn door hun specifieke gerichtheid – de wereld een beter oord maken – gevoelig voor reputatieschade. Dit vraagt om ervaren en wijze toezichthouders die hun ego's thuis laten en dingen zien aankomen. Ze kennen de mores van goede-doelenorganisaties: instellingen die met geld van anderen impact maken en dus permanent onder het vergrootglas liggen. Prudent toezicht vereist *a cool eye and a quiet heart*.

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/gezien-gewaardeerd-erkend
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Het is al vaak geschreven. Stichting ITGD zet zich in voor de permanente professionalisering van het toezicht bij goede doelen door kennisuitwisseling, lobby en netwerken. ITGD draagt bij aan de (door)ontwikkeling en naleving van normen en bevordert de kwaliteit van het toezicht met richtlijnen, aanbevelingen, *best practice* en prikkelende discussies. Inspelend op de hoge ethische standaarden die de goede-doelensector eigen zijn.

Tegenmacht

Toezicht gaat in de kern om de besturing en de algemene gang van zaken van de organisatie. Daarnaast om tegenmacht (*countervailing power*) vormen tegenover het bestuur. En tot slot om het toetsen van besluiten van het bestuur en bestuurders benoemen en – indien nodig – ontslaan. Bij toezien op goede doelen ligt de lat vaak hoger dan gedacht. Bovendien is de pool geschikte toezichthouders beperkt. Het spel in de bestuurskamer kent meer uitdagingen.

Om er twee te noemen. In een RvT worden de taken verdeeld. Dit betekent óf niet alle informatie hebben en vertrouwen op een collega óf toch alle informatie willen maar bepaalde expertises zelf ontberen. Daarnaast kunnen geschillen van inzicht onder toezichthouders de sociale cohesie onder druk zetten. Wat prevaleert dan? Blijft men kritisch kijken naar de belangen van de organisatie of kiest men voor het vermijden van conflicten door zich in te houden?

Normen

ITGD wist in de afgelopen vijf jaar op diverse terreinen vooruitgang te boeken. In de Erkenningsregeling voor goede doelen zijn de normen voor intern toezicht en goed bestuur aangepast en verduidelijkt. Sinds dit jaar handhaaft extern toezichthouder CBF deze nieuwe normen en gaat met toezichthouders in gesprek. Tijdens het symposium plaatste directeur-bestuur Harmienke Kloeze van het CBF ze in een breder kader. Alles in dienst van modern toezicht.

Ook constructief: het symposium Toezicht in Topvorm was het startschot van een wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit Leiden en de Haagse Hogeschool naar de kwaliteit van intern toezicht binnen de zichzelf regulerende sector filantropie. Inclusief donatieplatforms en vermogensfondsen met een CBF-keurmerk. Prof. dr. Caelesta Braun en dr. Agota Szabó hielden een presentatie over professionalisering van RvT's in de non-profitsector. Het CBF zal hun *survey* onder ruim 700 erkende goede doelen verspreiden.

Karakters

Boardroomfluisteraar Jan Stolker, voormalig directeur van het Erasmus Governance Instituut en tegenwoordig in een liberorol bij de Erasmus School of Economics, kwam met een verrassende invalhoek: *behavioral governance*. Met als ingrediënten het herkennen van karakters in de bestuurskamer en het benoemen van gedrag en cultuur aan de *table of power*. Centraal stond een model van zowel empathisch als strategisch leiderschap.

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/gezien-gewaardeerd-erkend
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Kers op de taart van de jarige stichting ITGD was een subsidie van het ministerie van Justitie & Veiligheid dat de Rijkscoördinatie van filantropie en kansspelen bestiert. Met deze tegemoetkoming kan ITGD in haar ontwikkeling naar een volgende versnelling schakelen. Denk aan een handreiking voor toezichthouders en uitbreiding van de activiteiten op het vlak van permanente educatie en communicatie.

Beloning

Genoeg te doen. Aandachtspunten in 2025 zijn onder meer de groene richtlijn uit Brussel (Corporate Sustainability Reporting Directive), de beloning van de bestuurder (en mogelijk die van de toezichthouder) en toezichthouden op reorganisaties. Daarbij inspelend op de door bezuinigingen getroffen organisaties voor internationale samenwerking.

Referenties

- Voor informatie over het symposium Toezicht in Topvorm:

Declaration of interest

Bert Koopman is hoofdredacteur van Wereld van Filantropie.

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/gezien-gewaardeerd-erkend
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/